

Datum

2021-08-05

Vår referens

Aleksandra Nattlund Palmén

Jurist

aleksandra.nattlundpalmen@malmö.se

Remiss från Naturvårdsverket om Avfallskoder för litiumjonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall MN-2021-7611

Sammanfattning

I Naturvårdsverkets skrivelse redovisas regeringsuppdrag om avfallskoder för litium – jonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall. Naturvårdsverket föreslår införande av ett antal nationella avfallskoder i den svenska avfallsförteckningen i bilaga 3 till avfallsförordningen. Det föreslås vidare en övergripande ändring av avfallsförordningen, där samtliga koder för icke-farligt avfall förtydligas.

Miljönämnden ställer sig positiv till förslaget. Föreslagna ändringar gällande avfallskoder tydliggör vad som är farligt avfall respektive icke farligt avfall vilket underlättar i tillsynen, minskar riskerna för negativ miljöpåverkan och förbättrar förutsättningarna för ökad cirkularitet.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på kommunstyrelsen remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2021-08-05
- Bilaga 1 - Remiss från Naturvårdsverket om Avfallskoder för litiumjonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2021-09-29

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt förslag remiss från Miljödepartementet - *Naturvårdsverkets skrivelse Avfallskoder för litium-jonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall*. Svar önskas senast 2021-10-06.

Bakgrund

I sin skrivelse redovisar Naturvårdsverket regeringsuppdrag om avfallskoder för litium – jonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall. Uppdraget gavs till Naturvårdsverket den 22 december 2020 och skulle redovisats till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 31 maj 2021.

Dagens regelverk

I dag saknas avfallskoder för att kunna klassa kasserade litiumbatterier på ett lämpligt sätt. Detta är en brist eftersom många litium-jonbatterier har farliga egenskaper och behöver därför hanteras som farligt avfall för att inte riskera att orsaka negativ miljöpåverkan. Det saknas även en avfallskod för övriga batterier med farliga egenskaper. Det ger otydligheter för alla aktörer i återvinningskedjan om hur batterier med farliga egenskaper ska klassas och hanteras samt hur tillsyn och vägledning om batteriavfall ska bedrivas. Även spårbarheten av avfallsbatterierna blir sämre eftersom endast de batterier som klassas som farligt avfall rapporteras in i det svenska avfallsregistret. Vid gränsöverskridande transport av kasserade litium-jonbatterier saknas en tydlighet i huruvida batteriavfallet ska klassas och om de behöver anmälas enligt avfallstransportförordningen eller inte. Om kasserade litium-jonbatterier hanteras i en blandad avfallsström försämras också förutsättningarna för cirkularitet och återvinning av de strategiska mineral- och grundämnen som finns i litium-jonbatterierna och de andra batterierna i den blandade fraktionen.

För hantering av avfall är det ett grundläggande krav att avfall som är farligt ska kunna särskiljas från icke-farligt avfall. Med nu gällande avfallskoder klassificeras litium-jonbatterier som ett icke-farligt avfall vanligtvis med en avfallskod som representerar ”övriga batterier”.

Avfallsklassificering är ett moment som ska utföras i ett tidigt skede och påverka hur avfallet hanteras i kommande led. Med avfallskoder för litiumbaserade batterier och övriga batterier med farliga egenskaper kan dessa typer av batterier skiljas ut på samma sätt som det idag görs för bly-, nickel-kadmium och kvicksilverbatterier. En avfallskod ger även svar på om avfallet är farligt eller icke-farligt.

Det finns många olika typer av litiumbaserade batterier där såväl innehåll som koncentrationer av ämnen kan variera. Det bedrivs ett omfattande utvecklingsarbete för att få fram batteritekniker som både är mer effektiva, långlivade och som innehåller andra, mindre farliga ämnen. Litiumbaserade batterier kan innehålla ämnen som är klassificerade som farliga och det även förekommer ämnen i batterier som är upptagna på kandidatlistan över särskilt farliga ämnen.

Enligt Naturvårdsverkets förslag ska klassificeringen styras av vad det enskilda avfallet faktiskt innehåller och om koncentrationen av farliga ämnen innebär att avfallet är att betrakta som farligt avfall eller inte. De koder som föreslås för litium-jonbatterier kommer tydliggöra att avfallet utgörs av litiumbaserade batterier. En sådan kod kan förbättra möjligheten att urskilja vilka batterier som faktiskt utgör litiumbaserade batterier från annat batteriavfall.

Förvaltningens förslag till yttrande

Naturvårdverkets förslag

Naturvårdsverket föreslår

- att ett antal nationella avfallskoder införs i den svenska avfallsförteckningen i bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614).
- att de befintliga avfallskoderna för övriga batterier (övrigt avfall) och för kommunalt avfall kompletteras med en kod för övriga batterier med farliga egenskaper. Verksamhetsutövarna kommer att enklare kunna avfallsklassa farliga och icke farliga batterier.
- en övergripande ändring av avfallsförordningen, där samtliga koder för icke-farligt avfall i bilaga 3 till avfallsförordningen förtydligas med en hänvisning till nuvarande 2 kap. 3 § förordningen och att den icke-farliga koden endast gäller för avfall som efter en utvärdering av farliga egenskaper inte ska anses vara farligt avfall.

Miljönämndens synpunkter

Miljönämnden vill framföra följande synpunkter.

Miljönämnden ställer sig positiv till förslaget. Föreslagna ändringar för avfallskoderna tydliggör vad som är farligt avfall respektive icke farligt avfall vilket underlättar i tillsynen. Användningen av litium-jonbatterierna och övriga batterier som innehåller ökar och därmed ökar också mängden avfall och dessa saknar alltså en tydlig klassning. Det finns i dag en risk att batteriavfallet klassas fel och därmed hanteras fel vilket riskerar att ge negativ miljöpåverkan och försämrar förutsättningarna för ökad cirkularitet. Att införa avfallskoder enligt förslaget som möjliggör att avfall som utgörs av batterier med farliga egenskaper kan klassificeras som farligt avfall motverkar och minimerar dessa risker.

Miljönämnden ser positiva effekter av förslaget framförallt vad gäller att stärka miljömålet giftfri miljö. Förslaget innebär konkret att farliga ämnen i avfall kan hanteras på ett bättre sätt. Avfall med sådana ämnen bör hanteras av operatörer som har rätt kompetens och tekniska förutsättningar så att farliga ämnen kan urskiljas och inte blandas med annat avfall. Förslaget bidrar på så vis till att återvinning kan genomföras enligt den svenska strategin för cirkulär ekonomi genom att avfall med farliga ämnen återvinns utan att kontaminera mindre farliga avfallsflöden.

Enligt gällande lagstiftning är en avfallsinnehavare skyldig att bedöma om avfall uppvisar farliga egenskaper. Vid avfallsklassificeringen, som är en viktig del i att styra avfallens hantering, ska den avfallskod som bäst beskriver avfallet utifrån sammansättning och hur det uppstått identifieras. Hantering av farligt avfall ska i alla led utföras av den som har rätt kompetens och förutsättningar. Farligt avfall ska därför hanteras på anläggningar som har tillstånd att hantera farligt avfall enligt miljöbalken. För farligt avfall gäller en rad skyldigheter och det finns även ett övergripande krav att farligt avfall ska vara spårbart i alla led ifrån det att det uppkommit tills det har bortskaffat

Genom att införa nationella avfallskoder som ger möjlighet att klassificera batterier som farligt avfall ges förutsättningar för att separera avfall som innehåller farliga ämnen från avfall som inte gör det, vilket bidrar till miljömålet giftfri miljö dvs. att giftiga ämnen förhindras från att läcka ut till mark, yt- och grundvatten och kontaminera näringskedjor med mera. Förslaget att införa

specifika avfallskoder för litiumbaserade batterier ökar förutsättningarna för att hålla dessa batterier i särskilda fraktioner och kontrollera flödet vilket kan bidra till det långsiktiga arbetet med att skapa förutsättningar för att minska behovet av primära råvaror genom ökad cirkularitet. Behovet av litium och kobolt är stort. Dessa ämnen är närmast en förutsättning för omställningen från fossila bränslen till elektriska kraftkällor.

Konsekvenser av föreslagna ändringar

Alla som har en skyldighet att klassificera, anteckna och rapportera farligt avfall berörs och flera olika aktörer påverkas av förslaget i varierande omfattning. Större konsekvenser kan förväntas för de företag som i större omfattning samlar in och hanterar batteriavfall. En förväntad konsekvens kan vara ökade transportkostnader för avfall till följd av att farligt avfall kräver transportör med tillstånd för transport av farligt avfall.

När batterier som är avfall transporteras gäller i de flesta fall att transporten är att anse som en farligt gods transport. I Sverige är det Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) som vägleder i frågor om transport av farligt gods. Naturvårdsverket vägleder i frågor om transport av farligt avfall i fråga om såväl nationella som internationella avfallstransporter.

En transport av farligt avfall kan, som i fallet med batteriavfall, även vara en farligt gods transport. De föreslagna ändringar ger förutsättningar för att klassificera batteriavfall som uppvisar farliga egenskaper som farligt avfall. Detta ökar harmoniseringen mellan regelverken för avfallstransporter respektive farligt gods transporter, vilket miljönämnden bedömer som positivt.

Miljönämnden ser även positiva konsekvenser ur ett miljöperspektiv eftersom avfallskoder som specificerar litiumbaserade batterier bidrar till spårbarhet och statistikunderlag för dessa flöden. Tillsynsmyndigheter för bestämmelser om avfall är Naturvårdsverket, Länsstyrelserna, Kommunerna samt Försvarsinspektören för miljö och hälsa. Föreslagna ändringar gällande avfallskoder tydliggör vad som är farligt respektive icke farligt avfall vilket underlättar väglednings- samt tillsynsarbete i flera led.

Av förslaget framgår att kommunen kommer att beröras eftersom kommunen har ansvar för de flesta av berörda verksamheter. Miljönämnden bedömer dock att föreslagna åtgärder inte bidrar till merarbete för tillsynsmyndigheten i form av ytterligare tillsynstimmar eftersom dagens tillsyn redan innefattar kontroll av hur verksamhetsutövaren hanterar och klassificerar sitt avfall. Kommunen kan även beröras förutom att man är myndighetsutövare att man även berörs i egenskap av verksamhetsutövare på avfallsområdet, så som avfallsproducent, insamlare, transportör samt behandlare.

Barnkonventionen

Beaktande av barnkonventionen är inte aktuellt i detta ärende.

Förslaget har utarbetats av Aleksandra Nattlund Palmén, jurist.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Cornelia Englén
Kanslichef
Kansli och juridikenheten